

'Diyanet İşleri Başkanlığı esasen Sünnilerin sorunudur'

Helsinki Yurttaşlar Derneği'nin düzenlediği 'Diyanet'i Tartışıyoruz' toplantılarının ikincisi Dersim'de gerçekleştirildi. Katılımcılar "Diyanet esasen Sünnilerin sorunudur" dedi

Helsinki Yurttaşlar Derneği'nin yürüttüğü 'Sosyo-ekonomik Politikalar Bağlamında Diyanet İşleri Başkanlığı (DİB) ve Din Hizmetleri' projesinin ikinci toplantısı 14 Eylül 2013 günü Dersim'de yapıldı. Katılımcıların çoğunluğu, DİB'in devletin siyasi manipülasyon aracı olduğu ve mevcut haliyle kabul edilemez bulunduğu yönünde görüş bildirdi.

Bülent Bilmez moderatörlüğünde gerçekleşen "Diyanet'i Tartışıyoruz" başlıklı yuvarlak masa toplantısına Dersimli sivil toplum örgütleri, basın kuruluşları, sendika ve meslek örgütleri, yerel yönetim ile Alevi topluluğu temsilcilerinin yanı sıra proje danışma kurulu üyeleri İftar Gözaydın, Cafer Solgun ve Nükte Devrim Bouvard katıldı.

İftar Gözaydın Türkiye'de laikliğe geçiş sürecini ve DİB'in tarihini anlattığı konuşmasında 1982 Anayasası'yla birlikte DİB'in görevleri arasına "Bütün siyasi görüş ve düşüncülerin dışında kalarak milletçe dayanışma ve bütünleşmeyi amaç edinmesi"nin de eklendiğini hatırlattı. Gözaydın "Kamu görevi olarak verilen din hizmetindeki temel sorun tek bir dine odaklanmasıdır. Ermeni, Yahudi ve Rumların dini ihtiyaçları Lozan Antlaşması çerçevesinde karşılanırken, Ezidi, Keldani gibi Lozan'da tanımlanmamış gruplar ve Sünnilik dışındaki mezhepler bu kamu hizmetinden faydalanamıyor" dedi.

'Helal gıda Diyanet'in değil gıda mühendislerinin işidir'

Katılımcıların birçoğu DİB'in gerçek anlamda kamu hizmeti vermediğini savundu. Buna gerekçe olarak ise, Alevi veya ateist olarak vergileriyle rızaları dışında katkıda buldukları DİB'in kendilerine ait her hangi bir hizmeti olmadığını belirterek Diyanet'in Sünni-Hanefileştirme mekanizmasının bir asimilasyon aygıtı olduğunu ileri sürdü.

Toplantıda DİB'in sosyal hayata giderek daha fazla müdahil olması da tartışıldı. "Helal gıda" konusunun DİB'in değil gıda mühendislerinin sorumluluğunda olması gerektiğine dikkat çekilerek, Diyanet'in yalnızca kurban edilen hayvanlarla ilgili danışmanlık yapabileceği belirtildi.

Bazı katılımcılar kadın sığınma evlerinin Diyanet görevlileri tarafından ziyaret edilmesini de eleştirerek, "Bu görevliler psikolojik danışmanlık yapabilecek altyapıları olmamasına rağmen buralarda görevlendiriliyor ve ev içi şiddet mağduru kadınlara ailenin kutsallığı ve bütünlüğünü savunabiliyorlar" dedi.

Son günlerde YÖK'ün İlahiyat fakültelerinden felsefeye giriş, kelâm gibi düşünmeye ve tartışmaya zorlayan dersleri kaldırma girişimi de katılımcıların dikkat çektiği bir başka konu oldu. "Din adamı olarak görev yapacak kişiler sorgulama yetenekleri köreltilmiş, katı bir düşünüş sistemiyle yetiştirilmek isteniyor" diyen katılımcılar, DİB'in meslek içi eğitimlerinin uzman kişiler tarafından verilmediğine dikkat çekti.

'Diyanet yeniden yapılandırılmalı'

"Resmi ideoloji, Dersim ve Diyanet" başlıklı konuşmasında Cafer Solgun, DİB'in resmi ideolojinin karargâhı olduğunu ve aslında en büyük mağdurlarının Sünniler olduğunu savundu. "İnançlarını nasıl, ne şekilde ve ne kadar yaşamaları gerektiği, dini konularda uzman olsalar da olmasalar da onlara devlet görevlileri tarafından söyleniyor" diyen Solgun, din ve inanç özgürlüğünün sağlanması için atılması gereken ilk adımlardan birinin Sünni'sinden ateistine herkesin DİB'i etrafıca tartışması olduğunu söyledi. Solgun, "İlla olacaksa DİB'in bir devlet kurumu olmaktan uzaklaştırılması gerekir" diyerek devletin din ve inanç gruplarına eşit mesafede durmasının önemine dikkat çekti.

En kalabalık Alevi topluluğunun yaşadığı Dersim'de köylere cami yapılması, şehirdeki Kutlu Doğum haftası faaliyetleri katılımcılar tarafından asimilasyon politikası olarak tanımlandı. Aleviliğin DİB çatısı altına alınmaya çalışıldığı, üstelik bunun bazı cemevleriyle birlikte yapıldığı öne sürüldü. Aleviliğin Sünnileştirilmesi ya da Şiileştirilmesini önlemenin yolunun kendi din insanlarını, teologlarını yetiştirmesi olabileceği dile getirildi.

Katılımcıların büyük çoğunluğu DİB'in tamamen kaldırılmasını savunmakla beraber, bunun en azından bir süre daha gerçekçi olmadığından hareketle, hem mali hem idari anlamda devletten bağımsız bir kurul olarak kapsamının daraltılabileceği konuşuldu. Bir diğer öneri de DİB'in siyasi hayattan çıkıp tümüyle din alanına çekilmesi ve altında sivil unsurları barındıran bir üst kurul olarak yapılanması oldu. Her mezhebin, her dinin bu üst kurulda temsilcisinin olması gerektiği ifade edildi.

Her inanç sisteminin kendi ihtiyaçlarını karşılayabileceği bir düzende devletin, her inanişe eşit mesafede durması ve bir inanişin diğeri üzerinde baskı oluşturmaya kalkışması durumunda devreye girmesi de vurgulanan beklentiler arasında yer aldı.